

RINGERIKE KOMMUNE
Rådmannen

Det Kongelige olje- og energidepartement
Postboks 8148 Dep

0033 OSLO

Saksnr.	Løpenr.	Arkivkode	Deres ref.	Dato
04/03217-006	005151/05	S10		08.03.2005

HØRING NOU 2004:26 - HJEMFALL

Viser til Deres brev av 01.12.04.

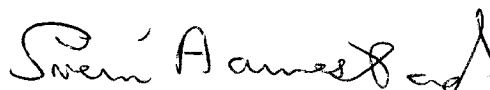
Sak vedr. *Høring NOU 2004: 26 – Hjemfall* ble forelagt Ringerike formannskap i møte 28.02.05 som i sak nr. 0028/05 fattet følgende vedtak:

Ringerike kommune stiller seg positive til at dagens hjemfallsordning videreføres med de endringer/tilpasninger som annet regelverk (bl.a. EØS-avtalen) betinger.

Kopi av formannskapets saksframlegg følger vedlagt.

Dette til orientering.

Med hilsen

Svein Aannestad
Rådmann

Saksprotokoll

Arkivsaksnr.: 04/03217-005

Arkiv: S10

SAKS PROTOKOLL: HØRING NOU 2004: 26 - HJEMFALL

Behandling i Formannskapet 28.02.2005, sak 0028:

Kjell Hansen (Ap) satte frem forslag på alt. 1.

Forslag fra Per Stamnes (H) om følgende tillegg til alt. 1:

”Det forutsettes at det blir like rammebetingelser for offentlige og privat eide kraftverk og at det gis erstatning ved anvendelse av hjemfallsretten.”

Avstemming:

Ved alternativ avstemming mellom rådmannens forslag alt. 1 og alt. 2, ble alternaiv 1 vedtatt med 12 mot 3 stemmer.

Mindretallet besto av Frp.'s medlemmer.

Rådmannens forslag alt. 1 ble deretter vedtatt med 8 mot 7 stemmer.

Mindretallet (H, Frp.) stemte for alt 1 med tillegg som foreslått av Stamnes.

Vedtak i Formannskapet:

Alt. 1:

Ringerike kommune stiller seg positive til at dagens hjemfallsordning videreføres med de endringer/tilpasninger som annet regelverk (bl.a. EØS-avtalen) betinger.

SAKSFRAMLEGG

Utvalg: Formannskapet

Arkivsaksnr.: 04/03217-004

Arkiv: S10

HØRING NOU 2004: 26 - HJEMFALL

Forslag til vedtak:

Alt. 1:

Ringerike kommune stiller seg positive til at dagens hjemfallsordning videreføres med de endringer/tilpasninger som annet regelverk (bl.a. EØS-avtalen) betinger.

Alt. 2:

Ringerike kommune tilrår at dagens ordning knyttet til hjemfall avvikles. Dette for at offentlige og privat eide kraftverk skal få like rammebetingelser.

Utredning:

Olje- og energidepartementet nedsatte ved kongelig resolusjon 04.04.2003 et bredt sammensatt utvalg for å utrede en videreført hjemfallsordning og utformingen av denne. Utvalget skulle også vurdere konsekvensene av å oppheve hjemfallsinstituttet.

Utvalget overleverte sin utredning 30.11.2004.

Olje- og energidepartementet sendte utredningen på høring 01.12.2004 med høringsfrist 1. mars. Kopi av høringsbrevet følger som trykt vedlegg. I høringsbrevet fremgår utvalgets hovedforslag.

KS sendte 29.12.2004 et brev til kommunene som hjelp i arbeidet med høring av forslag til endring i reglene om hjemfall. Kopi av brevet følger som trykt vedlegg.

Fra brevet siteres følgende:

1. *Oppsummering av hovedpunkter og konklusjoner*

- *Dagens konsesjonsregler forskjellsbehandler offentlig (statlig, kommunal og fylkeskommunal) eide og privat eide kraftforetak ved at bare de private har konsesjoner med hjemfall til staten, mens de offentlige konsesjoner er evigvarende. ESA hevder at dagens forskjellsbehandling strider mot EØS-avtalen. Hjemfall som sådan er ikke i strid med EØS-avtalen.*
- *OED hevder at EØS-avtalen ikke gjelder for vannressursforvaltningen, men har likevel nedsatt et lovutvalg for utarbeidelse av nye regler om hjemfall. Utvalget på 12 medlemmer har vært sammensatt av representanter for tre departement, kraftbransjen, prosessindustrien, fagbevegelsen, kommunesektoren og tre uavhengige.*
- *Et enstemmig utvalg går inn for en videreføring av hjemfallsordningen og en opphevelse av dagens forskjellsbehandling. Hele utvalget foreslår like regler for*

fremtidige kjøpere. Utvalget er imidlertid delt i flere fraksjoner for så vidt gjelder utformingen av nye hjemfallsregler.

- *Flertallet i utvalget foreslår nye hjemfallsregler for alle eiere fra lovvedtaket (lovtidspunktmodellen), slik at dagens eiere alle gis nye konsesjoner på 75 år med hjemfall til staten. Videre foreslår seks av utvalgets medlemmer at eierne på hjemfallstidspunktet får beholde 1/3 som en form for kompensasjon (partielt hjemfall).*
- *KS' hovedmålsetning har vært å legge til rette for en videreføring av dagens offentlige eierskap, innenfor de rammer EØS-avtalen og øvrige konkurranse-rettslige regler setter. På denne bakgrunn er medlemmet fra KS sammen med medlemmene fra LO og LVK foreslått at nye hjemfallsregler først kommer til anvendelse ved bestemte **transaksjoner** fra eierens side, så som salg eller lignende (transaksjonsmodellen). Det påpekes at den norske stat må sørge for en avklaring med ESA av hvorledes en transaksjonsmodell kan innrettes, slik at vitale nasjonale interesser blir ivaretatt samtidig som EØS-avtalen etterleveres.*
- *Det samme mindretallet foreslår videre at dersom lovtidspunktmodellen vedtas, er det bare de offentlige de offentlige eiere som på hjemfallstidspunktet blir fratatt sine opprinnelige evigvarende konsesjoner, som skal gis kompensasjon. KS med støtte fra det øvrige mindretallet påviser at flertallets forslag tilgodeser enhver konsesjonær på hjemfallstidspunktet, og dermed undergraver det offentlige eierskapet i vannkraftsektoren og hele hjemfallsordningen. KS' forslag bygger på at dersom den offentlige eieren ikke selger ut i konsesjonsperioden, men driver videre i offentlig regi, vil vedkommende kommune eller fylkeskommune lide økonomisk tap ved hjemfall til staten. Dette tapet vil kommunen ha krav på kompensasjon for etter vanlige erstatningsprinsipper. Slik erstatning innebærer ingen EØS-rettsstridig forskjellsbehandling. Erstatningen foreslås satt til 45% av det hjemfalte anleggs verdi (rettighetsmodellen). De som lider tap er dagens kommunale og fylkeskommunale eiere som får sin eiendomsrett beskåret, ikke de som kjøper seg inn etter at ny lov er iverksatt.*
- *Utvalget er delt på midten for så vidt gjelder ny konsesjonstid. KS støtter en videreføring av dagens konsesjonstid på 60 år.*
- *Det hersker betydelig usikkerhet rundt EØS-avtalens anvendelsesområde og hvilke begrensninger den legger på Norge i forbindelse med utformingen av nye hjemfallsregler. KS med støtte fra det øvrige mindretallet ber derfor den norske stat innlede en dialog med ESA for avklaring og utforming av ny hjemfallsmodell slik Norge har gjort i en rekke andre saker.*

I ettertid har professor dr. juris Finn Arnesen skrevet en utredning om EØS og hjemfall. Av denne utredningen fremgår at F. Arnesen er delvis uenig i det rettslige grunnlaget i forhold til EØS-avtalen som legges til grunn i NOU 2004:26. F. Arnesen hevder at hjemfallsordningen slik den er utformet i Industrikonsesjonsloven av 1917 er i strid med EØS-avtalen. Reglene om hjemfall i Industrikonsesjonsloven falt bort ved inngåelse av EØS-avtalen 01.01.1994. F. Arnesen hevder imidlertid at EØS-avtalen ikke er til hinder for at det kan innføres en ny hjemfallsordning som kan gjelde for alle kommersielle aktører. Det finnes flere juridiske modeller som muliggjør dette.

En av dem er å innføre en ordning der bare det offentlige kan eie vannfall og kraftanlegg, men hvor kommersielle aktører, statlige og kommunale selskaper så vel som private, får tidsbegrensede konsesjoner på drift.

EØS-avtalen hindrer heller ikke, i følge F. Arnesen, en blandet modell der også kommersielle aktører kan eie, men med vilkår om hjemfall.

Også den såkalte transaksjonsmodellen, se omtale i vedlagte brev fra KS, mener F. Arnesen kan godtas.

Vurdering:

Som det fremgår av ovenstående, har det etter at NOU 2994:26 om hjemfall ble lagt frem, oppstått betydelig tvil og uenighet om det juridiske grunnlaget som utredningen bygger på.

KS har på grunn av dette bedt om forlenget høringsfrist, men dette er ikke etterkommet av Regjeringen.

Rådmannen finner liten grunn til å gå nærmere inn på det juridiske grunnlaget og mulige alternative organiseringsmuligheter som muliggjør en videreføring av dagens hjemfallsordning i noe modifisert form.

Det saken konkret og prinsipielt dreier seg om, er hvorvidt offentlige og privat eide kraftverk skal ha like regler eller forskjellsbehandles mht til hjemfallsrett.

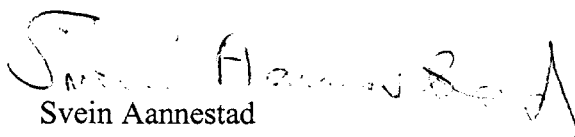
Siden dette er en utpreget politisk sak, legger rådmannen frem to alternative forslag til vedtak.

Saksdokumenter:

Trykte:

- Brev av 01.12.2004 fra Olje- og energidepartementet vedr. *Høring – NOU 2004 : 26 Hjemfall.*
- Brev av 29.12.2004 fra KS vedr. *Hjelp til arbeidet med høring av forslag til endringer i reglene om hjemfall.*

Ringerike kommune, 22.02.2005

Svein Aannestad
Rådmann